

22 332 (R 1418)**Wijziging van het Protocol van Montreal
betreffende stoffen die de ozonlaag afbreken;
Londen, 29 juni 1990 (Trb. 1991, 74)****Nr. 1**

Ter griffie van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 4 oktober 1991.

De wens dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal wordt onderworpen kan door of namens een van beide Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer of door de Gevolmachtigde Ministers van de Nederlandse Antillen of van Aruba te kennen worden gegeven uiterlijk op 3 november 1991.

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitters van de Eerste en de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 20 september 1991

Ter voldoening aan het ter zake bepaalde in de Grondwet en het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden¹, de Raad van State van het Koninkrijk gehoord, heb ik de eer U hierbij ter stilzwijgende goedkeuring over te leggen de op 29 juni 1990 te Londen tot stand gekomen wijziging van het Protocol van Montreal betreffende stoffen die de ozonlaag afbreken (Trb. 1991, 74).²

Een toelichtende nota bij de wijziging treft U eveneens hierbij aan.

De goedkeuring wordt voor het gehele Koninkrijk gevraagd.

Aan de Gouverneurs van de Nederlandse Antillen en van Aruba is verzocht hogergenoemde stukken op 4 oktober 1991 over te leggen aan de Staten van de Nederlandse Antillen en de Staten van Aruba.

De Gevolmachtigde Ministers van de Nederlandse Antillen en van Aruba zijn van deze overlegging in kennis gesteld.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H. van den Broek

¹ Art. 91, (1), add.art. XXI, GW; Art. 61, (3), G.W. 1972, en Art. 24 Statuut.

² Ter inzage gelegd op de bibliotheek.

WIJZIGING VAN HET PROTOCOL VAN MONTREAL BETREFFENDE STOFFEN DIE DE OZONLAAG AFBREKEN; LONDEN, 29 JUNI 1990 (TRB. 1991, 74).

TOELICHTENDE NOTA

1. Algemeen

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt op grond van het bepaalde in artikel 25a, vierde lid jo derde lid, onder b, van de Wet op de Raad van State.

Op 22 maart 1985 is het Verdrag van Wenen ter bescherming van de ozonlaag tot stand gekomen (Trb. 1985, 144). In dit verdrag is internationaal aanvaard dat de aantasting van de ozonlaag schadelijke gevolgen kan hebben voor het leefmilieu en de gezondheid van de mens. Bovendien hebben de partijen bij het verdrag de verplichting op zich genomen om passende maatregelen te nemen ter bescherming van de gezondheid van de mens en het milieu tegen de schadelijke gevolgen die kunnen voortvloeien uit de aantasting van de ozonlaag.

Ter uitvoering van deze verdragsverplichting hebben de verdragspartijen in Montreal op 16 september 1987 een Protocol behorend bij het Verdrag van Wenen tot stand gebracht (Trb. 1988, 11). In dit Protocol van Montreal betreffende stoffen die de ozonlaag afbreken, hebben zij de noodzaak vastgesteld tot het nemen van maatregelen om een verdere aantasting van de ozonlaag te voorkomen. Dit is onder meer tot uitdrukking gebracht door het opnemen van reductiedoelstellingen ten aanzien van bepaalde volledig gehalogeneerde chloorfluorkoolwaterstoffen en halonen.

Het Verdrag van Wenen en het Protocol van Montreal zijn behalve door de afzonderlijke Lid-Staten, tevens bekrachtigd door de Europese Economische Gemeenschap (EEG) in beschikking 88/540 van de Raad van 14 oktober 1988 (PbEG L 297).

Tijdens de, van 2 tot en met 5 mei 1989 te Helsinki gehouden, eerste bijeenkomst van de partijen bij het Protocol van Montreal, is een verklaring door de partijen aangenomen waarin werd opgeroepen tot beëindiging van de productie en het gebruik van volledig gehalogeneerde chloorfluorkoolwaterstoffen vóór het jaar 2000. Bovendien werd in deze verklaring opgeroepen tot een zo spoedig mogelijke beëindiging van het gebruik van halonen alsmede tot de reductie van andere ozonlaag aantastende stoffen.

Tijdens de tweede bijeenkomst van de partijen bij het Protocol die van 27 tot en met 29 juni 1990 te Londen werd gehouden, is door de partijen aan de bovengenoemde verklaring uitvoering gegeven door een herziening van het Protocol tot stand te brengen (Trb. 1991, 74).

Aan het aannemen van de aanpassingen en wijzigingen van het Protocol is een consultatie op EEG-Milieuraadsniveau voorafgegaan. Daarbij is besloten dat zowel de EEG als de afzonderlijke Lid-Staten de aanpassingen en wijzigingen van het Protocol zullen aannemen.

2. Goedkeuring door de EEG en haar Lid-Staten

Zowel de EEG als haar Lid-Staten zijn partij bij het Verdrag van Wenen en het Protocol van Montreal. De aanpassingen en wijzigingen van het Protocol zijn tijdens de tweede bijeenkomst van de partijen door zowel de EEG als haar Lid-Staten aangenomen. Dit betekent dat, met het oog op de formele goedkeuring van het gewijzigde Protocol, een gezamenlijk optreden van de EEG en haar Lid-Staten gewenst is.

De herziening van het Protocol van Montreal heeft geresulteerd in aanpassingen als bedoeld in artikel 2 van het Protocol en wijzigingen als bedoeld in artikel 9, tweede lid, van het Verdrag (zie bijlage 1 bij deze nota).³

³ Ter inzage gelegd op de bibliotheek.

Voor wat betreft de aanpassingen geldt ingevolge artikel 2, negende lid, onder d, van het Protocol dat deze van kracht worden zes maanden na de datum van toezending ervan door de Depositaris van het Protocol. Omtrent de aanpassingen is op 7 september 1990 door de Depositaris een formele mededeling gedaan. Omdat de aanpassingen zelfstandig van kracht worden met ingang van de zesde maand na de datum van toezending door de Depositaris, is hiervoor geen formele goedkeuring vereist. De aanpassingen zijn op 7 maart 1991 van kracht geworden en zijn hier slechts volledigheidshalve vermeld.

Inzake de wijzigingen dienen de partijen wél hun formele bekrachtiging, goedkeuring of aanvaarding schriftelijk ter kennis van de Depositaris van het Protocol te brengen. Er zal naar worden gestreefd de akte van bekrachtiging van het Koninkrijk gelijktijdig met die van de EEG bij de Depositaris te deponeren.

3. Implementatie

De inwerkingtreding van het Protocol van Montreal heeft ertoe geleid dat de EEG, ter uitvoering van haar verplichtingen in het kader van het Protocol, de inhoud ervan heeft geïmplementeerd door het uitvaardigen van EEG-verordening 3322/88 van 14 oktober 1988 (PbEG L 297). Deze verordening is op 1 januari 1989 in werking getreden. Het gewijzigde en aangepaste Protocol zal eveneens moeten worden geïmplementeerd in het EEG-recht. Vooruitlopend op de wijziging en aanpassing van het Protocol heeft de Europese Commissie reeds op 25 januari 1990 een voorstel bij de Raad ingediend om de huidige EEG-verordening te vervangen door een nieuwe verordening. Deze nieuwe verordening is in aangepaste vorm door de Raad van de Europese Gemeenschappen op 4 maart 1991 goedgekeurd en op 14 maart 1991 officieel bekendgemaakt als EEG-verordening 594/91 betreffende stoffen die de ozonlaag afbreken (PbEG L 67).

Het Nederlandse CFK-actieprogramma dat op 21 juni 1990 aan de Tweede Kamer is toegezonden (kamerstukken II 1989/1990, 21 137, nr. 25) heeft onder meer als uitgangspunt dat het voldoen aan de internationale verplichtingen, voortvloeiend uit de aanpassingen en wijzigingen van het Protocol van Montreal, dient te worden gewaarborgd. Bovendien is het Nederlandse beleid, zoals dat in het Nationaal Milieubeleidsplan is geformuleerd (kamerstukken II 1988/1989, 21 137, nrs. 1-2), erop gericht de productie en het gebruik van volledig gehalogeneerde chloorfluorkoolwaterstoffen in 1995 of zo spoedig mogelijk daarna te beëindigen.

4. Koninkrijkspositie

De aanpassingen van het Protocol die, zoals gesteld, inmiddels zelfstandig van kracht zijn geworden, hebben tevens medegelding voor de Nederlandse Antillen en Aruba, die in Koninkrijksverband partij zijn bij het Verdrag van Wenen en het Protocol van Montreal. De regering van de Nederlandse Antillen en die van Aruba beraden zich nog over de wenselijkheid van medegelding terzake van de wijzigingen van het Protocol. Teneinde het mogelijk te maken dat, wanneer de regering van de Nederlandse Antillen en die van Aruba medegelding wenselijk zullen achten, die medegelding direkt tot stand kan worden gebracht, wordt de goedkeuring van de wijzigingen van het Protocol voor het gehele Koninkrijk gevraagd.

5.1. Aanpassingen

De aanpassingen van het Protocol hebben betrekking op de vermindering van de productie en het gebruik van de reeds aan uitworp-beheersing onderworpen stoffen die de ozonlaag aantasten, te weten CFK 11, CFK 12, CFK 113, CFK 114, CFK 115, halon 1211, halon 1301 en halon 2402. Tevens voorzien die aanpassingen in een tijdschema waarbinnen de vermindering gerealiseerd dient te zijn.

5.2. Wijzigingen

De wijzigingen van het Protocol, onderverdeeld in de artikelen 1, onderdelen A tot en met Y, en 2, eerste tot en met derde lid, behelzen in hoofdlijnen de volgende onderdelen.

ARTIKEL 1

Onderdeel A

Aan de uitgangspunten die zijn vermeld in de preambule van het Protocol, is toegevoegd dat rekening gehouden moet worden met de fundamentele behoeften van ontwikkelingslanden. Bovendien wordt erkend dat het beschikbaar stellen van fondsen, teneinde de beschikbare technologie ook voor deze landen toegankelijk te maken, van wezenlijk belang is. Tenslotte is aan de overwegingen toegevoegd dat in het kader van internationale samenwerking ook de ontwikkeling en de overdracht van nieuwe technologieën van belang zijn ter vermindering van de emissie van ozonlaag aantastende stoffen.

Onderdeel B

Onderdeel B houdt onder meer een uitbreiding in van de definitie van «aan uitworpbeheersing onderworpen stoffen». Onder die definitie vallen nu ook de stoffen, genoemd in bijlage B, die aan het Protocol is toegevoegd.

Bovendien zijn tijdelijke alternatieven, ofwel «overgangsstoffen» gedefinieerd en is in bijlage C een limitatieve opsomming van deze overgangsstoffen gegeven. Het betreft hier stoffen die, vanwege hun geringe ozonlaag aantastend vermogen, een tijdelijk alternatief kunnen zijn voor de volledig gehalogeneerde chloorfluorkoolwaterstoffen.

Onderdelen K tot en met M

Evenals voor de in bijlage A bij het Protocol genoemde volledig gehalogeneerde chloorfluorkoolwaterstoffen is voor de categorie overige volledig gehalogeneerde chloorfluorkoolwaterstoffen, bedoeld in bijlage B, een tijdschema vastgesteld. Bijzondere aandacht verdienen de eveneens in bijlage B opgenomen stoffen 1,1,1-trichloorethaan (methylchloroform) en tetrachloorkoolstof. In de wijzigingen is een volledig tijdschema voor de vermindering van het gebruik en de productie van de hiervoor bedoeld stoffen opgenomen. Voor 1,1,1-trichloorethaan geldt als enige stof dat het gebruik en de productie ervan in 2005 volledig beëindigd dienen te zijn. Voor alle overige stoffen waarop het Protocol van toepassing is, geldt het jaar 2000 als einddatum.

Het volledige tijdschema met betrekking tot de reductie van het gebruik en de productie van stoffen die de ozonlaag aantasten, ziet er nu als volgt uit:

	1992	1993	1995	1997	2000	2005
CFK's						
referentiejaar 1986 halonen	100	-	50	15	0	-
referentiejaar 1986 overige CFK's	100	-	50	-	0	-
referentiejaar 1989 1,1,1-trichloorethaan	100	80	-	15	0	-
referentiejaar 1989 tetrachloorkoolstof	-	100	70	-	30	0
referentiejaar 1989	100	-	15	-	0	-

(referentiejaar = 100)

Onderdeel O

Ingevolge het huidige artikel 4 van het Protocol is de invoer van de in bijlage A bij het Protocol genoemde stoffen uit landen die geen partij zijn bij het Protocol, reeds met ingang van 1 januari 1990 verboden. Dit invoerverbod wordt één jaar na de datum van inwerkingtreding van het gewijzigde artikel 4 eveneens van toepassing op de in bijlage B bij het Protocol genoemde stoffen. In het gewijzigde artikel 4 is ook de export van de in bijlage A bij het Protocol genoemde stoffen naar landen die geen partij zijn bij het Protocol, verboden met ingang van 1 januari 1993. Voorts is de export van de in bijlage B bij het Protocol genoemde stoffen naar landen die geen partij zijn bij het Protocol, verboden binnen een jaar na de inwerkingtreding van het gewijzigde artikel 4.

Vóór 1 januari 1992 moeten de partijen een bijlage bij het Protocol opstellen waarin de produkten zijn opgesomd die stoffen uit bijlage A bevatten. Binnen drie jaar na de inwerkingtreding van het gewijzigde artikel 4 dient bovendien een lijst te zijn opgesteld met produkten die de stoffen uit bijlage B bevatten. Binnen een jaar na het van kracht worden van de bijlagen die de lijsten met produkten bevatten, zullen de partijen die geen bezwaar hebben gemaakt tegen de lijsten met produkten, de import van deze produkten vanuit landen die geen partij zijn bij het Protocol verbieden.

Met ingang van 1 januari 1994 zullen de partijen vaststellen welke mogelijkheden er zijn voor een verbod of een beperking van de import van produkten die met behulp van de stoffen uit bijlage A bij het Protocol zijn gefabriceerd, doch deze stoffen niet bevatten. De import van dergelijke produkten dient binnen een jaar na de formele vaststelling van de bijlage waarin deze produkten worden opgesomd, door de partijen die tegen de bijlage geen bezwaar hebben aangetekend te worden verboden. Voor de produkten die zijn gefabriceerd met behulp van de stoffen genoemd in bijlage B bij het Protocol zonder deze stoffen nog te bevatten, geldt hetzelfde procedure, met dien verstande dat de mogelijkheden voor het verbieden of beperken van de import van deze produkten binnen vijf jaar na de inwerkingtreding van artikel 4, lid 4 bis, moeten zijn vastgesteld.

Tenslotte dienen partijen al het mogelijke te ondernemen ter ontmoediging van de export van technologie ten behoeve van de productie en het gebruik van aan uitworpbeheersing onderworpen stoffen.

Onderdeel P

In het Protocol is in artikel 5 een bijzondere positie voor ontwikkelingslanden gecreëerd. De verplichtingen waaraan deze landen moeten voldoen, zijn gewijzigd. In artikel 5 is nu ook een maximum voor het

jaarlijks berekende gebruik van de in bijlage B bedoelde stoffen opgenomen. Dit maximum is vastgesteld op 0,2 kilogram per hoofd van de bevolking. In het herziene Protocol is bovendien een financieel mechanisme opgenomen. Enerzijds dient het financieel mechanisme ter bevordering van de toetreding tot het Protocol van ontwikkelingslanden als bedoeld in artikel 5, eerste lid, en anderzijds moet het deze landen in staat stellen om de bepalingen van het Protocol na te leven.

Indien deze landen desondanks voorzien dat zij niet in staat zijn om de bepalingen uit het Protocol na te leven, zijn zij gehouden het bij het Verdrag opgerichte secretariaat daarvan schriftelijk in kennis te stellen. Het secretariaat zal hieromtrent de partijen informeren, opdat passende maatregelen kunnen worden genomen. De procedure inzake de niet-naleving van de bepalingen uit het Protocol zal tot de eerstvolgende bijeenkomst van de partijen niet worden toegepast op ontwikkelingslanden die op de voorgeschreven wijze het secretariaat omtrent hun onvermogen tot naleving in kennis hebben gesteld.

De landen, bedoeld in artikel 5, eerste lid, zijn gerechtigd om hun naleving van het Protocol gedurende tien jaar op te schorten, mits zij op de datum van de inwerkingtreding van het Protocol, dan wel op enig later tijdstip tot aan 1 januari 1999, ten aanzien van de in bijlage A bedoelde stoffen, een jaarlijks berekend gebruik van 0,3 kilogram per hoofd van de bevolking niet overschrijden. Ten aanzien van de in bijlage B bedoelde stoffen geldt voorts dat de in artikel 5, eerste lid, bedoelde landen een maximum jaarlijks berekend gebruik van 0,2 kilogram per hoofd van de bevolking niet mogen overschrijden.

Onderdeel R

De partijen zijn verplicht de statistische gegevens over 1989 te verstrekken met betrekking tot de import, export en productie van stoffen die zijn genoemd in bijlage B bij het Protocol en die het jaar 1989 als referentiejaar hebben. Deze verplichting geldt bovendien voor de overgangsstoffen, genoemd in groep I van bijlage C bij het Protocol.

Voorts is een verscherpte procedure voor het verstrekken van gegevens opgenomen. Jaarlijks dienen de partijen de omvang van hun productie van alle stoffen waarop het Protocol van toepassing is, aan het secretariaat te berichten, evenals de hoeveelheid stoffen die gebruikt wordt als grondstof, de hoeveelheid die wordt vernietigd volgens door de partijen goedgekeurde methoden en de in- en uitvoer, gespecificeerd naar landen die partij zijn en landen die geen partij zijn bij het Protocol.

Onderdeel T

In artikel 10 van het Protocol is bepaald dat door de partijen een financieel mechanisme wordt ingesteld ten behoeve van de financiële en technische samenwerking, alsmede ten behoeve van de overdracht van technologie aan partijen als bedoeld in artikel 5, eerste lid. Het financieel mechanisme dient er onder andere toe de ontwikkelingslanden in de gelegenheid te stellen toe te treden tot het Protocol.

In het kader van het financieel mechanisme zal een multilateraal fonds worden ingesteld waaruit de meerkosten die ontwikkelingslanden moeten maken ter voldoening van hun, uit Protocol voortvloeiende verplichtingen, kunnen worden gecompenseerd.

De partijen hebben besloten om met ingang van 1 januari 1991, voor de duur van ten minste drie jaar, dan wel tot het moment waarop het gewijzigde artikel 10 van het Protocol in werking treedt, een interim

financieel mechanisme in te stellen. Het budget voor dit interim fonds zal voor de periode 1991 tot en met 1993 160 miljoen US dollar bedragen. Indien India en China gedurende deze periode toetreden tot het Protocol, zal het budget evenwel worden verhoogd tot 240 miljoen US dollar. De verhouding van de bijdragen van partijen aan dit interim fonds is afgeleid van de VN-contributieschaal, waarbij geen enkel land meer dan 25% bijdraagt aan het fonds. Voorts is bepaald dat bilaterale steun en, in bepaalde gevallen, regionale steun tot een maximum van een vastgesteld percentage als een bijdrage aan het multilaterale fonds kunnen worden beschouwd. Voor de interim periode van drie jaar bedraagt dit percentage 20 van de bijdrage aan het fonds.

Ten behoeve van de uitvoering van het interim financieel mechanisme is een Uitvoerend Comité ingesteld. Dit comité bestaat uit zeven vertegenwoordigers van partijen als bedoeld in artikel 5, eerste lid, te weten: Mexico (vice-voorzitter), Brazilië, Egypte, Ghana, Jordanië, Maleisië en Venezuela, en zeven vertegenwoordigers van partijen die niet zijn bedoeld in artikel 5, eerste lid, te weten Finland (voorzitter), Canada, Duitsland (namens de grote EEG-Lid-Staten Frankrijk, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk), Japan, Nederland (namens de kleinere EEG-Lid-Staten), de Sowjet Unie en de Verenigde Staten.

Het United Nations Environment Programme (UNEP) zal worden belast met «clearing-house»-activiteiten (verrekening en coördinatie) op het gebied van de technologie-overdracht. Het United Nations Development Programme (UNDP) zal het initiëren van landenstudies en ontwikkelingsprogramma's ondersteunen. De Wereldbank zal worden belast met de coördinatie van de investeringen in de in artikel 5, eerste lid, bedoelde landen.

Overige onderdelen

De onderdelen C tot en met J, N, Q, S en U tot en met Y worden hier niet nader toegelicht aangezien daarin voornamelijk wijzigingen van procedurele en tekstuele aard zijn opgenomen.

6. Inwerkingtreding

In artikel 2 van de wijziging van het Protocol is bepaald dat de wijzigingen in werking treden op 1 januari 1992, mits er bij de Depositaris van het Protocol ten minste twintig akten van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding zijn gedeponneerd. Indien deze datum verstrijkt zonder dat de vereiste twintig akten zijn gedeponneerd, treedt het Protocol in werking op de negentigste dag, volgend op de dag waarop aan deze voorwaarde is voldaan.

7. Niet-naleving

In artikel 8 van het Protocol is gesteld dat de partijen tijdens hun eerste bijeenkomst procedures en institutionele regels goedkeuren die zijn bedoeld om de naleving van de bepalingen uit het Protocol vast te stellen en op te treden tegen partijen die deze bepalingen niet naleven.

Tijdens de eerste bijeenkomst van de partijen bij het Protocol van Montreal is afgesproken dat het, gezien de aard van dergelijke procedureregels, de voorkeur verdient om die regels in de vorm van een wijziging aan het Protocol toe te voegen.

Tijdens de tweede bijeenkomst van de partijen bij het Protocol is die procedure opgesteld, evenwel niet in de vorm van een wijziging maar in de vorm van een beslissing van de partijen. Deze procedureregels zijn als

een bijlage aan het verslag van de bijeenkomst toegevoegd. Het betreft hier een interim-procedure ten aanzien waarvan aan de ad hoc werkgroep van juridische deskundigen is gevraagd om een nadere uitwerking ervan te verzorgen ten behoeve van de voorbereidende bijeenkomst voor de vierde bijeenkomst van de partijen bij het Protocol. Artikel 8 van het Protocol is dus ongewijzigd gebleven.

8. Resolutie

Alle 54 in Londen aanwezige partijen bij het Protocol hebben een resolutie aangenomen waarin zij oproepen het gebruik van halon 1211, 1301 en 2402 zo min mogelijk toe te staan (zie bijlage 2 bij deze nota)⁴. Het gebruik van deze stoffen wordt uitsluitend aanvaardbaar geacht voor essentiële toepassingen waarvoor geen alternatieve stoffen beschikbaar zijn die vanuit het oogpunt van het milieu geschikter zijn. Bovendien moet de jaarlijkse produktie en consumptie van deze overige halonen aan het secretariaat worden gerapporteerd. In een handboek inzake het Protocol van Montreal, dat voor de uitvoerend directeur van UNEP zal worden opgesteld, zal een opsomming van deze overige halonen worden opgenomen.

In de resolutie is verder opgeroepen het gebruik van de overgangsstoffen die zijn genoemd in bijlage C van het Protocol, zoveel mogelijk te beperken tot toepassingen waarvoor geen geschikte alternatieve stoffen of technieken beschikbaar zijn die minder schadelijk zijn voor het milieu.

Het gebruik van vervangende stoffen dient beperkt te blijven tot de thans gangbare toepassingsgebieden van aan uitworpbeheersing onderworpen stoffen en vervangende stoffen, tenzij er sprake is van de bescherming van het menselijk leven of de menselijke gezondheid. Naast economische, veiligheids- of milieugerichte overwegingen dient de keuze voor vervangende stoffen overigens gericht te zijn op een zo laag mogelijk ozonlaag aantastend vermogen van de alternatieve stoffen.

Waar mogelijk dienen inzamelings-, recyclings- en vernietigingsmethoden toegepast te worden ten einde emissies naar de atmosfeer te voorkomen.

Bovendien is besloten het kwantitatieve gebruik van vervangende stoffen regelmatig te herzien. Tevens zal de bijdrage van deze stoffen aan de aantasting van de ozonlaag en aan de toename van het broeikas-effect regelmatig worden herzien met het oog op de vervanging door stoffen die geen ozonlaag aantastend vermogen hebben en vanuit milieu-oogpunt geschikter zijn. De vervanging van de alternatieve stoffen met een laag ozonlaag aantastend vermogen door stoffen die geen ozonlaag aantastend vermogen hebben moet vóór 2040 en, indien mogelijk, vóór 2020 zijn gerealiseerd.

9. Verklaring

Door een deel van de partijen, waaronder Nederland, is een verklaring aangenomen waarin zij op grond van recente wetenschappelijke gegevens hun bezorgdheid uitspreken omtrent de aantasting van de ozonlaag. Bovendien verklaren zij daarin dat alle chloorfluorkoolwaterstoffen tevens krachtige broeikasgassen zijn en dat zij uit dien hoofde

alle geëigende maatregelen zullen nemen om de produktie en het gebruik daarvan zo spoedig mogelijk, in elk geval niet later dan 1997, te beëindigen (zie bijlage 3 bij deze nota).⁴

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
J. G. M. Alders

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
P. Dankert

⁴ Ter inzage gelegd op de bibliotheek.